

for stor en Andel, thi det er netop i disse Aar, at Aktionærene i Nationalbanken særlig har profiteret. I Aarene 1900—14 udbetaltes 6½—8 pCt. Udbytte i Nationalbanken og i Aarene 1914—21 fra 8 til 10 pCt. i Udbytte. Udbyttet har altsaa været stigende. Vil man se rigtigt paa, hvorledes Nationalbanken har tjent Penge i de senere Aar, maa man se paa de samlede Reserver og Beholdninger, som den har opsparet. Hvis man tager Aarene fra 1844 til 1914, altsaa 70 Aar, viser det sig, at Nationalbanken i disse 70 Aar sammensparede en Reservefond paa 8 197 000 Kr., en Konto for Tab paa 500 000 Kr. og en Udbytteudligningsfond paa 1 480 000 Kr., i alt 10 177 000 Kr. Det tjente Nationalbanken i Løbet af 70 Aar, det samlede den op foruden det Udbytte, der udbetaltes til Aktionærene. Fra 1914 til 1921 stiger imidlertid alle de Beholdninger, jeg her har omtalt, Reservefonden stiger til 10 733 000 Kr., Konto for Tab til 500 000 Kr. og Udbytteudligningsfonden vokser til 21 903 000 Kr. Desuden er der i Aar oprettet en helt ny Fond, Delcrederefonden, der er paa 5 Mill. Kr., saaledes at Bankens samlede Reserver nu er 38 136 000 Kr. I Krigsaarene er Bankens Reserver altsaa vokset med 28 Mill. Kr. Jeg synes ikke, der er nogen Grund for Aktionærene til at klage over en saadan Fortjeneste, som de har haft i disse Aar. I 1914—15 var Bankens Overskud 3 271 000 Kr., og i Aar er det vokset til 16 296 000 Kr. Ifølge Oktrojen og ifølge en Lov, der er vedtaget den 30. August 1919, faar Staten et vist Udbytte, og dette Udbytte har udgjort ca. 4¼ Mill. Kr., altsaa næsten 25 pCt. af Bankens samlede Overskud. Desuden har Staten faaet 993 000 Kr. af Driftsregnskabet, idet Nationalbanken efter den nævnte Lov af 30. August 1919 skulde yde Staten en vis Procent af det udækkede Seddelbeløb, og det har altsaa beløbet sig til 993 000 Kr., men da det er paa Driftsregnskabet og ikke paa det endelige Regnskab, bliver det i Virkeligheden kun 25 pCt., Staten har i Udbytte af Nationalbankens samlede Overskud. Det forekommer mig, at der er Anledning til at dvæle et Øjeblik ved det, fordi vi her fra Rigsdagen har Grund til at beklage os overfor Nationalbanken, maaske ogsaa overfor den højtærede Regering, hvilket jeg skal komme til, i denne Anledning. I 1919 gav vi Nationalbanken meget store Begunstigelser med Hensyn til Seddeludstedelsen, og vi gav dem paa meget lempelige Vilkaar, men hvorfor gjorde vi det? Vi gjorde det, fordi den daværende Regering kom her til Rigsdagen og sagde til os, at Nationalbanken har paataget sig

meget store Forpligtelser overfor Landet ved at give Kredit bl. a. til Tyskland, Østrig og andre Lande, og den Kredit var af meget usikker Art, saaledes at Nationalbanken løb en stor Risiko. Som Følge deraf maatte man give den en meget lempelig Dækningslov, og det fik den ogsaa. Nu viser det sig, at de ca. 80 Mill. Kr., som var laant til Tyskland og Østrig, er betalt til sidste Øre, der er ikke tabt en rød Øre for Nationalbanken paa denne Konto, og derfor har den helt og fuldt kunnet udnytte de lempelige Dækningsregler. Der har været Øjeblikke i det forløbne Aar, hvor der har været en udækket Seddelmængde paa 348 Mill. Kr., idet hele Seddelmængden har været 578 Mill. Kr., medens der kun var Gulddækning for 227 Mill. Kr., hvortil kom 3 Mill. Kr. i Sølvdekning. Nationalbanken har kunnet arbejde med disse Sedler i det forløbne Aar og derved tjene det kolossale Beløb af 16 Mill. Kr. Thi det er i en væsentlig Grad derpaa, at Nationalbanken tjener sine store Penge. Ser man paa dens Regnskab, finder man, at Banken kun har et Indlaansbeløb af 72 000 Kr., et Indlaan fra Finansministeriet paa 2 840 000 Kr. samt Kontokuranter paa ca. 71 Mill. Kr. Det er umuligt af Regnskabet at se, hvilken Karakter disse har, men man kan i alt Fald ikke tjene saa store Beløb som det nævnte paa disse Kontokurantkonti. Den store Fortjeneste er fremkommet ved Seddelmonopolet.

Nu kan den høje Regering sige, at Ulykken ligger længere tilbage, det var den Regering, hvori Alberti var Minister, der har det egentlige Ansvar for, at Banken har en saa fordelagtig Stilling. Men i 1919 blev vi her i Rigsdagen delvis villedt ved disse Oplysninger om den uhyre Risiko, Banken havde paataget sig. Vi fik den Gang Bestemmelsen om, at Staten skulde have for 3 Mill. Kr. Aktier til Parikurs. Og nu vil jeg gerne spørge den højtærede Finansminister — det er vel nærmest ham, der har med dette Spørgsmaal at gøre (*Finansministeren* [N. Neergaard]: Nej det er Justitsministeren). Jeg tænker mig dog, at naar der skal udbetales 3 Millioner af Statskassen til Aktier, faar Finansministeren ogsaa dermed at gøre, det afgør Justitsministeren ikke alene. Jeg spørger da: hvorfor er denne Bestemmelse ikke traadt i Kraft? Hvorledes kan Nationalbankens Formand paa Generalforsamlingen erklære, at Banken heller ikke tænker paa at gøre denne Bestemmelse effektiv? Foreligger der nogen Udtalelse eller nogen Handling fra den høje Regerings Side, der kan begrunde, at Bankens Formand kan udtale sig saaledes? Jeg tvivler meget der-